

ДО

Генералният директор на БНТ

ДО

Мария Чернева, журналист в БНТ

СТАНОВИЩЕ

на

Сдружение на служителите в Държавните психиатрични болници в България
(ССДПБ)

относно излъченото по БНТ 1 на 08.11.2025 г. предаване на журналистката Мария
Чернева

с тема: „*Защо в психиатриите у нас все още няма промени, които да ограничават
насилието*“

Сдружение на служителите в държавните психиатрични болници изразява своето **дълбоко възмущение и несъгласие** с начина, по който в горепосоченото предаване бяха представени държавните психиатрични структури и работещите в тях специалисти. Несъмнено един целеносочен репортаж, уронващ престижа и професионализма на работещите в държавните психиатрични болници.

Предаването внушава **едностранчива и силно негативна представа** за психиатричната помощ в България, като акцентира върху отделни случаи и лични мнения, без да бъдат потърсени обективни данни, официални становища или мнения на професионалните организации, които ежедневно работят с тежки психични разстройства и в изключително трудни условия. За съжаление инциденти с фатален край е имало, има и ще има в стационарните отделения не само в ДПБ-та, но и в УМБАЛ-ите и в други психиатрични структури както в България, така и по света.

Целеносоченото твърдение, че мерките за временно физическо ограничаване се използват „като вид наказание, че сами по себе си са престъпление и престъпно посегателство върху правата на пациентите“ е манипулативно и формира негативна обществена нагласа за професионализма и компетентността на лекарите-психиатри.

Терминът „Връзване“, непрекъснато повтарян от „всички компетентни специалисти“ в репортажа, се нарича **„временно имобилизиране“**, и заедно с временното изолиране има показания, ред, условия и продължителност, разписани подробно в Наредба №1 от 28.06.2005г. за реда за прилагане на мерки за временно физическо ограничаване при пациенти с установени психични разстройства. Временната имобилизация много често е животоспасяваща за пациентите, изпаднали в психомоторна възбуда, психотично мотивирано агресивно и автоагресивно поведение. Само да напомним, че настанените по чл. 89 от Наказателния кодекс, т.е. извършили тежки престъпления, пациенти с психози, са само и единствено в Държавните психиатрични болници. В същите тези структури се лекуват и по-голямата част от настанените на задължително лечение по Закона за здравето.

Държавните психиатрични болници са болници като всички останали, затова и твърдението, че „настанявайки човек в психиатрична болница не се знае дали ще бъде адекватно лекуван и дали изобщо ще излезе жив от там“ е възмутително и обидно!

Говори се публично за „съмнения“ и „подозрения“ за насилие и издевателства върху пациентите от персонала. Безкрайните проверки от държавни институции и неправителствени организации, на които сме подложени, не доказват това. В същото време не се коментира насилието на пациенти върху малобройния персонал. Високата концентрация на болни с опасно поведение в Държавните психиатрични болници, въдворяването от съда на криминално проявени такива и селективното насочване за хоспитализации по спешност, поради животозастрашаващи прояви, предполагат щатно разписание, осигуряващо достатъчно обучени служители на смяна, както и специализирана охрана.

Направеният „извод, че психиатричната гилдия не иска промени въобще“ е неоснователен и краен. Работещите в държавните психиатрични болници смятаме, че реформата в здравно-психиатричната помощ в България, би следвало да доведе до същинска промяна и ново качество на осъществяваните дейности, а не до формално изпълнение на нереалистични изисквания, анатемосване на болници и последващо закриване на лечебни заведения за психиатрична помощ.

Ние **не отричаме необходимостта от реформа** и от повишаване на стандартите на грижа, но категорично **отхвърляме внушенията за системно насилие и безнаказаност** в държавните психиатрични болници. Подобни обобщения не само уронват престижа на психиатричната общност, но и **дискредитират труда на хиляди специалисти** – лекари, психолози, медицински сестри, санитарни и социални работници, които ежедневно спасяват човешки животи при **хроничен недостиг на ресурси и персонал**, като работят в условия на високо физическо и емоционално натоварване.

Журналистическата етика изисква **баланс на гледните точки**. В конкретния случай нито една от държавните психиатрични болници, нито представител на нашето сдружение, не беше потърсен за коментар. Това е нарушение на принципите за обективност и професионална отговорност на обществената медия.

Считаме, че **обществената телевизия има мисията** да представя реалистична и експертна картина на състоянието на психиатричната помощ у нас, включително и да показва усилията, които се полагат за подобряване на условията – проекти за ремонти,

обучение на персонала, въвеждане на нови терапевтични подходи и мерки за ограничаване на насилието.

Призоваваме ръководството на БНТ и журналистката Мария Чернева:

1. Да организират открит дебат с участието на представители на Министерството на здравеопазването, пациентски организации и професионални съсловия, за да се обсъдят реалните проблеми и възможните решения.
2. Да се въздържат от сензационни обобщения, които подкопават доверието в психиатричната помощ и стигматизират както пациентите, така и специалистите.

Ние, ССДПБ, оставаме отворени за диалог и сътрудничество с всички институции, медии и граждански организации, които споделят целта за **човешко, достойно и професионално отношение към хората с психични страдания и зачитане труда и професионализма на работещите специалисти в държавните психиатрични структури.**

С уважение,

Управителен съвет на Сдружение на служителите в Държавните психиатрични болници

Дата: 12.11.2025 г.

гр. Севлиево